

Конституційний суд України
01033 м. Київ, вул. Жилианська, 14.

Заявник: Приватне акціонерне товариство
„ПРОСТО-страхування”
Юридична адреса:

Конституційне звернення

Відповідно до статті 150 Конституції України і статті 13 Закону України „Про Конституційний Суд України” (далі – Закон), Конституційний Суд України за конституційними зверненнями громадян України, іноземців, осіб без громадянства та юридичних осіб ухвалює рішення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України. Офіційне тлумачення будь-яких інших нормативно-правових актів органів державної влади не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Відповідно до статті 43 Закону громадяни України, іноземці, особи без громадянства та юридичні особи є суб'єктами права на конституційне звернення щодо офіційного тлумачення Конституції та Законів України.

Конституційне звернення – це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи (частина перша статті 42 Закону).

З урахуванням вищевикладеного АТ «ПРОСТО-страхування» звертається до Конституційного суду з метою отримання офіційного тлумачення ч. 1 ст. 2 та ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

Відповідно до ч.1 ст. 2 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», - Відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України "Про страхування", цим та іншими законами України і нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них. Якщо норми цього Закону передбачають інше, ніж положення інших актів цивільного законодавства України, то застосовуються норми цього Закону.

Стаття 29, - У зв'язку з пошкодженням транспортного засобу відшкодовуються витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу, розрахованого у порядку, встановленому законодавством, включаючи витрати на усунення пошкоджень, зроблених навмисно з метою порятунку потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, з евакуацією транспортного засобу з місця дорожньо-транспортної пригоди до місця проживання того власника чи законного користувача транспортного засобу, який керував транспортним засобом у момент дорожньо-транспортної пригоди, чи до місця здійснення ремонту на території України.

Єдиною підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції або законів України судами України (загальної юрисдикції), іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає що це може призвести або призвело до порушення його

конституційних прав і свобод (стаття 94 Закону). Відповідно до викладеної в Ухвалі від 12 травня 2010 року № 31-у/2010 правової позиції Конституційного Суду України „під неоднозначним застосуванням положень Конституції України або законів України слід розуміти різне застосування одних і тих же норм цих правових актів судами України, іншими органами державної влади за однакових юридично значимих обставин“.

АТ «ПРОСТО-страхування» має Ліцензію на здійснення страхової діяльності у формі обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Здійснюючи діяльність у цій сфері АТ «ПРОСТО-страхування» завжди керувалось вимогами Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», оскільки він є нормативно-правовим актом спеціального призначення.

Так, у преамбулі Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» вказано, що: «Закон регулює відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів і спрямований на забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та майну потерпілих при експлуатації наземних транспортних засобів на території України».

Враховуючи положення ст. 22 та ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», - АТ «ПРОСТО-страхування» при визначенні розміру страхового відшкодування за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів завжди керувалось вимогами даних положень та здійснювало виплату страхового відшкодування у розмірі оціненої шкоди з урахуванням зносу (шляхом замовлення експертного дослідження про оцінку транспортного засобу).

Дана позиція підтверджується Постановою Вищого господарського суду від 28 травня 2015 року у справі № 910/22832/14, відповідно до якої: *«Так, відповідно до ст. 29 Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" у зв'язку з пошкодженням транспортного засобу відшкодовуються витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу, розрахованого у порядку, встановленому законодавством. Тобто, обсяг відповідальності страховика цивільно-правової відповідальності визначений законом таким, що розраховується з урахуванням зносу деталей, заміненіх у процесі відновлення транспортного засобу».*

Натомість 30 липня 2015 року Вищий господарський суд України виносить Постанову у справі № 910/1692/15, відповідно до якої:

«Не погоджуючись з прийнятою постановою, ТДВ "Експрес Страхування" звернулось з касаційною скаргою до Вищого господарського суду України, в якій просить її скасувати, а рішення суду першої інстанції залишити в силі, мотивуючи скаргу тим, що оскаржувана постанова суду апеляційної інстанції винесена з порушенням норм матеріального права. Зокрема як зазначається скаргником: судом апеляційної інстанції не прийнято до уваги положення ст. 28, 29 "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів"».

В матеріалах справи наявний: - звіт про оцінку колісного транспортного засобу №14/2/87/604984 від 11.02.2014, згідно якого вартість відновлювального ремонту автомобіля марки "Ford Mondeo", державний номерний знак 4 273,20 грн.; - та страховий акт з урахуванням фізичного зносу складає відповідно до якого сума страхового відшкодування становить 7980,80 грн., яка позивачем була перерахована на розрахунковий рахунок ТОВ "Автогарант АВ" (СТО, яке здійснювало розрахунок шкоди, заданої ДТП, визначало вартість кузовних робіт та їх виконання)...

...Таким чином, правильними є висновки суду апеляційної інстанції, що виплативши страхове відшкодування відповідно до умов договору добровільного страхування, ПАТ "Страхова компанія "ВУСО" набуло права зворотної вимоги до ТДВ "Експрес Страхування" у сумі

страхового відшкодування в розмірі 7980,80 грн., тобто у межах фактичних затрат (без урахування фізичного зносу).»

Отже, суд врахувавши положення ст. 29 Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів", при наявності належного доказу існування зносу (звіт про оцінку колісного транспортного засобу №14/2/87/604984 від 11.02.2014), зобов'язав Відповідача здійснити виплату страхового відшкодування без урахування зносу.

08 грудня 2015 року Вищий господарський суд у своїй Постанові у справі № 910/8004/15 зазначає: «Оскільки цивільно-правова відповідальність водія транспортного засобу, який вчинив дорожньо-транспортну пригоду, застрахована ПрАТ "Страхове товариство "Гарантія" відповідно до поліса № АС/4288235 обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, то особою відповідальною за завдані в даному випадку збитки, відповідно положень Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів", у межах, передбачених договором обов'язкового страхування цивільної відповідальності, є відповідач.

За п. 22.1 ст. 22 Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів" у разі настання страхового випадку страховик у межах страхових сум, зазначених у страховому полісі, відшкодовує у встановленому цим Законом порядку оцінену шкоду, заподіяну внаслідок дорожньо-транспортної пригоди життю, здоров'ю, майну третьої особи.

Статтею 29 цього Закону визначено, що у зв'язку з пошкодженням транспортного засобу відшкодовуються витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу, розрахованого в порядку, встановленому законодавством.

Втім, вирішуючи спір у справі, господарські суди попередніх інстанцій не звернули увагу на те, що дійсний зміст правовідносин, які виникли між сторонами, регулюється не тільки приписами Закону України "Про страхування" та умовами договору № 188748Га/13ле/сх добровільного страхування, пунктом 28.10 якого ПАТ "Страхова компанія "АХА Страхування" та ТОВ "Транс-Сервіс-1" узгодили не враховувати коефіцієнт фізичного зносу при визначенні суми страхового відшкодування, а загальними нормами цивільного законодавства та спеціальними нормами Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів", за змістом якого обсяг відповідальності страховика, що виник за полісом обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, є обмеженим лімітом відповідальності, зазначеним в полісі, і розраховується з урахуванням зносу деталей, заміненіх у процесі відновлення транспортного засобу.»

Рішення про стягнення страхового відшкодування за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів БЕЗ урахування зносу було скасоване. Справа була направлена на новий розгляд.

21 жовтня 2015 року Вищий Господарський суд України приймаючи рішення по справі № 910/11853/15 виніс Постанову відповідно до якої, керуючись ст. 22 та 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» при наявності експертного дослідження, в якому врахований коефіцієнт зносу, стягнув з Відповідача страхове відшкодування у розмірі фактичних витрат Позивача, обумовлених рахунком з СТО, а не оцінені витрати, пов'язані з відновлювальним ремонтом транспортного засобу з урахуванням зносу.

Суд мотивував своє рішення наступним чином: «Доводи Відповідача про необхідність визначення розміру страхового відшкодування на підставі ст. 22 та 29 – у розмірі оціненої шкоди з урахуванням зносу розцінюються судом так: «Доводи касаційної скарги щодо неправильного застосування судами норм матеріального та процесуального права ґрунтуються на неправильному розумінні та тлумаченні відповідачем положень матеріального права...»

Крім того, суд зазначає наступне: «Судом апеляційної інстанції правильно вказано, що зазначеними нормами обов'язок здійснювати оцінку понесеної шкоди, в даному випадку,

стосуються лише страховика, який здійснив обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власника наземного транспортного засобу, у даному випадку - відповідача, в той час, як страхове відшкодування сплачено позивачем, на підставі договору добровільного страхування наземних транспортних засобів № 06-R/01-040-03790, що є добровільним страхуванням, і регулюється положеннями Закону України "Про страхування". Тобто позивач при визначенні розміру страхового відшкодування, що підлягає виплаті страховальнику, не повинен керуватися нормами Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів".

Таким чином, наявне неоднакове розуміння та застосування судами не тільки норми ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (прийняття за основу для розрахунку розміру страхового відшкодування у одних випадках Рахунків з СТО, у яких не врахований знос, а у інших випадках Звіти про оцінку транспортних засобів з урахуванням зносу), а й ч. 1 ст. 2 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів»: - Відносини у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів регулюються Конституцією України, Цивільним кодексом України, Законом України "Про страхування", цим та іншими законами України і нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до них. Якщо норми цього Закону передбачають інше, ніж положення інших актів цивільного законодавства України, то застосовуються норми цього Закону (в однакових за змістом справах суди в одних випадках враховують положення ст. 2 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», а в інших – ні, внаслідок чого керуються при вирішенні справ нормами Цивільного Кодексу).

Окремо зазначаємо, що норми Цивільного Кодексу та Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» не є колізійними, оскільки ЦК регулює загальні правовідносини, а Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» - спеціальні, норми не суперечать одна одній, а доповнюють. Отже у Конституційному зверненні наразі не йдеться про усунення розбіжностей у законодавстві у порядку, визначеному у ст. 84 Закону України «Про Конституційний Суд України, а лише про офіційне тлумачення сфери дії Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», передбачену ч. 1 ст. 2 цим Законом.

Без вірного розуміння ч.1 ст. 2 та ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» АТ «ПРОСТО-страхування», як суб'єкт правовідносин у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, не може вести зважену правову господарську діяльність, користуватись своїми законними правами та виконувати покладені на нього законом обов'язки.

Враховуючи посилання Вищого господарського суду на неправильне розуміння та тлумачення положень матеріального права, АТ «ПРОСТО-страхування» змушене скористатись своїм правом та звернутись до Конституційного суду з метою отримання належного офіційного тлумачення положень ч. 1 ст. 2 та ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

З метою усунення розбіжностей, щодо змісту та його тлумачення ч. 1 ст. 2 та ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» керуючись ст. 43 Закону

ПРОСИМО надати офіційне тлумачення норм ч. 1 ст. 2 та ст. 29 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

Додатки:

1. Витяг з ЄДРСР Постанови Вищого господарського суду України від 28 травня 2015 року у справі № 910/22832/14;
2. Витяг з ЄДРСР Постанови Вищого господарського суду України від 30 липня 2015 року у справі № 910/1692/15;

3. Витяг з ЄДРСР Постанови Вищого господарського суду України від 08 грудня 2015 року у справі № 910/8004/15;
 4. Витяг з ЄДРСР Постанови Вищого господарського суду України від 21 жовтня 2015 року у справі № 910/11853/15;
 5. Копія Ліцензії 569234;
 6. Копія Статуту;
 7. Копія Довідки з ЄДРПОУ;
 8. Копія довіреності уповноваженого представника.
- Надається до суду у трьох примірниках.

**Голова Правління
ПАТ „ПРОСТО-страхування”**

І.В. Крашенінніков